

Støtte til borgere med demens

– Sammen om sundhed

"Frederikssund Kommune ønsker,
at borgere med demens og deres
pårørende oplever en tryk,
sammenhængende og værdig hjælp og
støtte gennem hele sygdomsforløbet."

Støtte til borgere og pårørende

Vi understøtter, at borgere med demens bevarer muligheden for at leve et selvstændigt liv længst muligt, og vi støtter pårørende til at håndtere tilværelsen sammen med en demensramt

Samarbejde på tværs

Vi samarbejder på tværs i kommunen for at sikre, at borgere med demens og deres pårørende oplever et sammenhængende og kvalificeret forløb fra start til slut

Længst muligt i eget hjem

Vi støtter borgere med demens og deres pårørende i en hverdag, der fungerer, så borgeren kan klare sig længst muligt i egen bolig – også når sygdommen udvikler sig

Værdig og kvalificeret hjælp og pleje

Vi sikrer, at borgere med svær demens får værdig og kvalificeret hjælp og pleje

Handleplanen for Støtte til borgere med demens er en af flere handleplaner under Frederikssund Kommunes sundhedspolitik "Sammen om sundhed 2022-2026". Med sundhedspolitikken ønsker vi, at alle borgere i Frederikssund Kommune får de bedste rammer og forudsætninger for at leve et godt og aktivt liv med bedre sundhed og flere gode leveår. Sundhedspolitikken sætter mål og retning for arbejdet med at forbedre borgernes sundhed med afsæt i tre temaer: Sundhedsfremme, Mental sundhed og Det nære sundhedsvæsen. Handleplanen for Støtte til borgere med demens er primært en del af temaet Det nære sundhedsvæsen og gennemføres i 2025-2027. Handleplanen skal ses i sammenhæng med bl.a. "Et sundt, aktivt og værdigt ældreliv – ældrestrategi 2023-2027".

Sundhedsfremme:

Det er nemmere at leve sundt, godt og længe

Mental sundhed:

Fællesskab og tidlig støtte i forbindelse med mistrivsel

Det nære sundhedsvæsen:

Sammenhæng og høj kvalitet i forbindelse med sygdom

STØTTE TIL BORGERE MED DEMENS

I Danmark lever op mod 97.000 borgere på 65 år eller derover med en demenssygdom, og det skønnes, at ca. 925 borgere i Frederikssund Kommune er ramt af demens. I takt med at flere borgere bliver ældre, vil antallet af borgere med demens også stige, så der i 2040 på landsplan forventes at være omkring 145.000 personer over 65 år med demens. I Frederikssund Kommune vil der i 2040 være knap 1.400 borgere over 65 år med demens, hvis udviklingen i kommunen følger den forventede udvikling på landsplan. Dertil kommer, at sygdommen også rammer et mindre antal yngre borgere.

Når en borger får en demenssygdom, betyder det store forandringer i hverdagen for både borgeren selv og de pårørende. Demens medfører en gradvis svækkelse af hjernen, som betyder, at den syge over tid mister evnen til at varetage egne behov og træffe beslutninger i hverdagen. Med tiden vil den syge også miste evnen til at orientere sig, udføre almindelige daglige gøremål og forstå omverdenen, og borgeren vil få behov for hjælp hele døgnet. De kognitive forandringer følges ofte af ændringer i adfærd og personlighed, og der kan opstå symptomer som usikkerhed, vrede, angst, depression, vrangforestillinger eller hallucinationer. Pårørende varetager i mange tilfælde en stor opgave i at hjælpe og drage omsorg for den, der er ramt af demens, og det er ofte både krævende og følelsesmæssigt belastende. Derudover er der borgere med demens, der bor alene uden nære pårørende tæt på, som står i en ekstra sårbar situation.

Frederikssund Kommune ønsker, at borgere med demens og deres pårørende oplever, at der er gode, tilgængelige og koordinerede tilbud gennem hele sygdomsforløbet, og at borgere med demens kan bevare et selvstændigt liv længst muligt. Det er vigtigt, både fordi borgere og pårørende i de fleste

tilfælde ønsker at fortsætte det vante liv, så længe det er muligt, og fordi vi med en voksende gruppe ældre og knaphed på kvalificerede medarbejdere må arbejde forebyggende for at udsætte behovet for omfattende hjælp og pleje – og for at undgå, at pårørende overbelastes.

De fleste demenssygdomme udvikler sig langsomt over en længere årrække, og sygdomsforløbet kan beskrives i tre faser: Let, moderat og svær demens. Handleplanen tager udgangspunkt i disse faser for at sikre, at vi udvikler vores indsatser, så både borgere og pårørende får den støtte, de har brug for i alle faser af sygdommen.

Samtidig har handleplanen et tværgående tema om sammenhængende forløb og medarbejdernes faglige kompetencer, da borgeren i sit sygdomsforløb ofte får brug for forskellige tilbud, fx hjælp i hjemmet, daghjem og plejebolig. Netop skift og overgange kan være svære på grund af demenssygdommen, og derfor er det vigtigt, at vi som kommune sørger for en sammenhængende indsats. Derudover er medarbejdernes tilgang og viden om demens afgørende for den måde, vi yder pleje og omsorg, og for hvordan vi møder de pårørendes behov.

Det er vores håb, at handleplanen kan bidrage til at styrke kvaliteten i den kommunale demensindsats og understøtte, at borgere med demens og deres pårørende oplever en tryk og værdig hverdag.

Handleplanen er udarbejdet med bidrag fra pårørende til borgere med demens og fra beboer- og pårørenderådet på omsorgscentret De Tre Ege. Vi takker for de mange gode input, som har været med til at kvalificere handleplanens indhold.

MÅLSÆTNING

TVÆRGÅENDE MÅLSÆTNING

Samarbejde på tværs

Vi samarbejder på tværs i kommunen for at sikre, at borgere med demens og deres pårørende oplever et sammenhængende og kvalificeret forløb fra start til slut.

DET VIL VI

- a. Vi styrker det ledelsesmæssige ansvar for tilbuddene til borgere med demens, så vi kan sikre sammenhængen mellem tilbuddene og prioritere ressourcerne bedst muligt.
- b. Vi styrker samarbejdet mellem de tilbud i kommunen, som borgerne med demens og deres pårørende møder igennem sygdomsforløbet. Det vil bl.a. ske i forbindelse med implementering af helhedspleje, som skal sikre sammenhæng for borgerne og understøtte, at de møder så få medarbejdere som muligt i deres forløb. Vi vil også videreudvikle samarbejdet mellem daghjem, døgnpleje, midlertidige pladser og omsorgscentre, i forbindelse med at en borger flytter i plejebolig.
- c. Vi klæder medarbejderne på, så de har kompetencer til at støtte og kommunikere med både borgere med demens og deres pårørende. Vi vil bl.a. udbrede og forankre de værktøjer til at skabe trivsel, som omsorgscentrene fik fra Sundhedsstyrelsens Demensrejsehold i et undervisningsforløb i 2024. Vi skal herunder arbejde med at nedbringe forbruget af antipsykotisk medicin blandt borgere med demens i samarbejde med den behandlingsansvarlige læge.
- d. Vi afprøver og implementerer velfærdsteknologi og hjælpemidler, som kan hjælpe borgere med demens i alle faser af sygdommen. Teknologi og hjælpemidler kan hjælpe borgerne med at fastholde deres funktioner og give tryghed til både borgerne og deres pårørende.

MÅLSÆTNING

DET VIL VI

LET DEMENS

Støtte til borgere og pårørende

Vi understøtter, at borgere i den tidlige fase af demenssygdommen bevarer muligheden for at leve et selvstændigt liv længst muligt, og vi støtter pårørende til at håndtere tilværelsen sammen med en demensramt.

- a. Vi tilbyder støtte til pårørende – fra diagnosen stilles og i hele forløbet. Vi tilbyder i dag pårørendegrupper til ægtefæller og samlevende og undervisning til pårørende. Vi ønsker at afprøve nye tiltag i støtten til pårørende med udgangspunkt i specifikke behov samt at samarbejde med frivillige foreninger om pårørende- og netværksgrupper, som kan supplere kommunens egne tilbud.
- b. Vi samarbejder med civilsamfundet om nuværende og nye tilbud til borgere med demens og deres pårørende. Vi fortsætter også med at rådgive og undervise frivillige og frivillige organisationer.
- c. Vi tilbyder undervisning og vejledning til lokale erhvervsdrivende, så medarbejderne får kendskab til tegn på demens og bedre kan hjælpe de borgere med demens, de møder.

CASE

Per er 75 år og har netop fået diagnosen Alzheimers. Per bor alene og synes selv, det hele går fint. Pers voksne søn lægger mærke til, at hans far er begyndt at spørge om det samme og gentage sig selv. Haven bliver ikke passet som tidligere, der er begyndt at rode i huset, og Per glemmer aftaler. Sønnen får derfor efter mange forsøg overtalte Per til at gå til lægen. Per får sammen med sin søn besøg af en demensforløbskoordinator, som fortæller om kommunens tilbud og rådgiver om, hvordan familien kan indrette sig efter den nye situation.

Sønnen synes, at hans far har tabt sig og er bange for, at han glemmer at spise. De bliver enige om, at det vil være en god idé, at Per begynder at få mad leveret udefra, og de taler om mulighederne for at få hjælp i hjemmet. Per opsøger ikke selv socialt samvær. Han har tidligere cyklet meget, og de taler derfor om, at Per kunne deltage i holdtræning for borgere med demens, hvor han både kan få rørt sig og være sammen med andre i samme situation. Pers søn inviteres også med til undervisning for pårørende.

Ved **let demens** svækkes hukommelsen – typisk episodisk. Det sker også ofte, at overblikket og koncentrationen svigter, og borgeren har svært ved at finde ord. Nogle oplever at mangle initiativ, og der kan være depressive symptomer. Der vil tit være problemer med at løse komplekse opgaver, fx at købe ind. I det lette stadie kan personen klare sig alene, men har behov for nogen hjælp.

MÅLSÆTNING

MODERAT DEMENS

Længst muligt i eget hjem

Vi støtter borgere med demens og deres pårørende i en hverdag, der fungerer, så borgeren kan klare sig længst muligt i egen bolig – også når sygdommen udvikler sig.

DET VIL VI

- a. Vi tilbyder indsatser, der skaber tryghed og aflaster de pårørende. Det omfatter afløsning i eget hjem, nødkald og døgnafstning. Formålet er at lette byrden for de pårørende, som ofte løfter en meget stor omsorgsopgave, både ved moderat og svær demens.
- b. Vi igangsætter en analyse af det fremtidige behov for daghjemspadser. Alle borgere i demensdaghjemmet og 75 % af borgerne i det somatiske daghjem har demens, og der skal derfor samtidig ses på mulighederne for at udnytte ressourcer, kompetencer og lokaler bedst muligt på tværs af Daghjemmene.

CASE

Birthe er 71 år og har haft demens i seks år. Birthe bor sammen med sin mand Erik. Birthes demenssygdom gør, at hun ofte er mistroisk over for Erik og over for andre mennesker. Tidligere stod Birthe for mange af de praktiske opgaver i hjemmet, men nu går det galt, hvis hun går i gang i køkkenet, og Erik har overtaget ansvaret for det huslige. Derudover sørger han hver dag for, at Birthe går i bad, tager tøj på, tager sin medicin osv. Birthe er også begyndt at have brug for Eriks hjælp til at finde toilettet om natten, og hun kan finde på at gå fra hjemmet, når hun er alene. Erik har tabt sig og fået konstateret hjerteproblemer. For et halvt år siden fik Erik med hjælp fra demensforløbskoordinatoren

overtalt Birthe til at begynde i Daghjemmene, selvom hun ikke rigtigt kunne se meningen med det og beskyldte Erik for at ville af med hende. Nu kommer hun der hver onsdag og er glad for at være der. Det er vigtigt for Erik at have en dag, hvor han kan slappe af eller gå ud uden at skulle skynde sig hjem. Efterhånden som Birthe bliver dårligere, kunne han dog godt bruge flere dage, hvor han ikke har ansvaret for hende. Han savner også at kunne gå til noget om aftenen, så han oplever noget andet end hverdagen sammen med Birthe. Erik glæder sig til, at han snart skal på ferie i en uge med søn og børnebørn, mens Birthe skal være på en aflastningsplads.

Ved **moderat demens** er borgerens orientering i forhold til tid og sted ofte dårlig. Hjernen bliver dårligere til at forstå og tolke synsindtryk. Nogle borgere bliver i stigende grad apatiske eller irritable. Ofte vil der være udfordringer med påklædning og personlig hygiejne. Borgeren kan som regel godt lades alene i kortere tid, men kan ikke udføre almindelige daglige gøremål og kan ikke klare sig uden hjælp.

MÅLSÆTNING

SVÆR DEMENS

Værdig og kvalificeret hjælp og pleje

Vi sikrer, at borgere med svær demens får værdig og kvalificeret hjælp og pleje.

DET VIL VI

- a. Vi understøtter, at borgere med svær demens kan få hjælp og pleje i egen bolig, ligesom der tilbydes støtte og aflastning til borgernes nære pårørende.
- b. Vi sikrer, at omsorgscentrene har de nødvendige kompetencer til at tage imod stadig flere beboere med demens. I dag har tre af kommunens fem omsorgscentre afdelinger, som er specialiseret til borgere med demens. Vi undersøger, om antallet af specialiserede pladser passer til behovet, og hvordan vi bruger pladserne bedst muligt.
- c. Vi arbejder mod en mere demensegnet indretning på omsorgscentrene, herunder døgnrytmebelysning, nedbringelse af støj og forstyrrelser og sikring af udearealer.

CASE

Jens er 85 år og har haft Alzheimers i otte år. Jens bor sammen med sin jævnaldrende hustru, Vibeke. Jens kan ikke længere tage initiativ og skal have hjælp til alt i løbet af dagen. Det sker også, at han ikke genkender Vibeke. Hjemmeplejen kommer flere gange hver dag, men Vibeke er træt og udkørt, fordi Jens vækker hende hver nat og også har brug for hendes hjælp om dagen. Jens er som regel glad og venlig, men når han ikke forstår, hvad der skal ske, bliver han utryg. Det sker

indimellem, når hjemmehjælpen er der, og så bliver Jens vred og skubber hjælperne væk. Disse situationer gør Vibeke ked af det, og nogle gange hjælper hun selv Jens for at undgå, at han bliver oprørt. Jens har tidligere været i demensdaghemmet to gange om ugen, men for et halvt år siden stoppede han, fordi bus-turen og skiftet mellem hjem og daghjem blev for svær at håndtere. Nu er Jens visiteret til en plejebolig og venter på en ledig bolig.

Ved **svær demens** husker borgeren kun gammel viden i brudstykker. Borgeren er ude af stand til at indlære nyt og plages ofte af svær apati, uro, angst eller vrede. I denne fase skal borgeren have hjælp døgnet rundt og kan ikke lades alene selv i kortere tid.

NÆSTE SKRIDT

Handleplanen gennemføres i 2025-2027. Medarbejderne vil i denne periode arbejde med relevante indsatser i handleplanen. Der laves en status på indsatser og aktiviteter under handleplanen medio 2026.

Vil du vide mere om indsatserne, eller har du gode idéer til, hvordan vi bliver endnu bedre til at støtte borgere med demens og deres pårørende, er du velkommen til at kontakte Center for Sundhed, Forebyggelse og Ældre.

Du kan også læse handleplanen på www.frederikssund.dk eller ved at scanne koden

